

ДІЛО

виходить щодня рано

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пош.
Конто пошт. шадн. 143.322.
Адреса для телеграм:
„Діло“, Львів.
Головний Редактор прий-
має від 11—12 год. перед-
полуднем.
Рукописи не звертаються.

ПЕРЕДПЛАТА В КРІЮ:
Місячно 5-00 зок.
Чвертьрічно 14-00 „
Піврічно 28-00 „
Річно 48-00 „

ЗА ГРАНИЦЮ: В Америці 1 долар.
Франції, Італії, Бельгії 20 фр. фр.
Італії 7-50 зок., Німеччині 7-50 зок.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехослова-
ччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Юго-
славії 7-50 зок., Австрії 7-50 зок.—
Збірка адрес 1 зок.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-28.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
25 сот.

ЛЬОЗАННА.

Дешо історії. — Америка дальше не резигнує.
не будуть платити. —

Французькі „помірквані радикали“. — Німці
Ще одна мораторія.

Від часу, коли американський президент
Гувер виступив з пропозицією однорічної мо-
раторії військових довгів, минуло швидко рік і на
1. липня знов актуальними мали би стати справи
військових відшкодувань та міжнародних довгів,
які розхитують до решти господарство Європи.
За цей рік змінилось чимало. Буревій крі-
за розгулявся на добре і рівночасно значно по-
гіршилося матеріальне положення всіх без ви-
мку держав.

Коли в листопаді м. р. німецький уряд по-
просив міжнародної експертизи і комітет
зливців оголосив 23. грудня м. р. відомий свій
рапорт про важку фінансову ситуацію в Німеч-
чині, стало всім очевидним, що справа дальшої
сплати відшкодувань безнадійна. Занадто смі-
ливий у початках, просто очайдушний клич гіт-
лерівців „геть з репараціями“ став загальним
кличем усіх німців і в дешо лагіднішій формі,
обґрунтований цифрами, вийшов у текст офі-
ційних німецьких заяв.

Ця радикальна розв'язка „дрозливот“ про-
блеми, розв'язка, яка вже не рахувалась з фор-
мальностями плану Юнга, з якими рахувались
ще базилейські званці, спричинила те, що намі-
чена на січень ц. р. „репараційна конференція“
не відбулася. Лютевим рішенням заінтересова-
них держав відложено II до 16. червня, в тій на-
ді, що за такий довгий час зайдуть якісь зміни
і знайдеться вихід із ситуації.

Мабуть, найбільше раховано на те, що не-
стримна лавина кризи спричинить уступчивість
Америки у питанні військових довгів, яких скрес-
нення — це *conditio sine qua non* Франції для II
згоди на скреснення чи редукції військових від-
шкодувань.

Тимчасом що-правда зайшли зміни в Англії,
Франції і Німеччині, але те, що найважливі-
ше, а саме становище Америки, — залишилось
незміненим. Вона заєдно домагається сплати во-
єнних довгів, хоч допускає можливість нової
мораторії.

Зміни настроїв в Англії у зв'язку з госпо-
дарським положенням і щораз ближчою імпе-
риальною конференцією в Оттаві — не могли
нічого сутнього внести в справу відшкодувань.
Хіба те, що Англія починає взагалі холонути
для справ Європи, концентруючи майже всю
свою увагу біля виглядів і вислідів згаданої
всесвітньої конференції. Зате великі надії
визано в останньому часі з урядовими пере-
мінами у Франції. Побіда радикалів, Ерію замість
Тардіє, — здавалась доброю ворожбою для
успіхів Льозанни. З великим напруженням слід-
кував світ за кожним виявом настроїв лівих
французьких побідників, аналізуючи кожну їх-
ню заяву та дошукуючись програми майбутнього
французького уряду. А ця програма була
таким час загадкою, яку можна хіба так розв'я-
зати, як це дотепно зробив „L'Homme libre“,
пишучи, що французький уряд буде „помірко-
вано радикальний і одночасно радикально по-
міркований“.

Врешті заговорив сам Ерію і всі ілюзії роз-
віялись. Заговорив твердо, без сентименту. Так,
як не добачує він можливостей редукції вій-
ськового стану в сучасний мент, так само і не
добачує можливостей скреслити відшкодування
коштом широким мас французьких податкових
платників. „Можна говорити про редукцію від-
шкодувань, але тільки під умовиною одночас-
ної редукції довгів“. І тому слушно після того
заявив соціалістичний „Популар“, що в царині
закордонної політики Ерію і Пенлеве є „такі
самі націоналісти як Тардіє і Пуанкаре“.

Ерію може в найкращій вірі заповідати бу-
дучу „світину нової доби“, як це робив на пе-
редвиборчих мітингах, але разом з тим він стрі-
мує свій пацифістичний розгін. Він пояснює цю
тактику так: „Коли пригладитись — мовляв —
сучасним відносинам у Німеччині, то не важко
добачити, які небезпеки грозять із французької
авантюри, коли вона зробить крок збогато чи

крок замало“. І справді: — Ерію поміркований,
дуже поміркований у своєму радикалізмі.

А цього французького радикалізму конче
треба би німцям, які самі теж радикальні. Вони
заявляють твердо, що не заплатять більше ні
одного феніга, а гітлерівський проф. Бюлер до-
казує на сторінках „Дойче Альг. Цайтунг“, що
французи дістали відшкодувань уже більше
як подвійно, бо вже 25—30 мільярдів марок,
замість тринадцять.

Серед таких настроїв у партнерів „зеленого
столика“ зближається конференція в Льозанні.
Знову ударяться дві тези, знову стрінуться два
протиники: німці в товаристві італійців, які
одинокі беззастережно відстоюють скреслення
військових трибутів і французи з непевним,
бо опанованим тенденціями „нейтральності“, ан-
глійським секундантом. Пертінакс, полемізую-
чи з „Таймсом“ за його сміливі думки про рів-
ноправність німців, перестерігає англійських
делегатів на льозанську конференцію перед
„екстратурами“. Бо не штука — мовляв —
„навіть зрілі пляни і навіть зрілі думки кидати

Центральний Кооперативний Банк „Красвий Союз Кредитовий“

у ЛЬВОВІ, РИНОК, ч. 10.
ч. тел. 433. — Конто Почтової Шадниці ч. 143.467. —
(власна казначниця при вул. 3. Мая ч. 15)

як Центральна Каса Українських Кооперативів
приймає вклади ошадності, обезпечує їх у твер-
дій валюті та помішує у наших кооперативах, щоб
піднести господарський розвій українського народу.

при дебаті і відхрещуватись одночасно від ві-
повідальності за майбутні наслідки...“

Покійшо між Францією і Англією дійшло до
порозуміння, в якому устійнено програму кон-
ференції і тимчасову розв'язку питання відшко-
дувань і довгів. Розв'язка ця: нова мораторія. Та
хто знає, чи в процесі дебат англійці не кинуть
„еретичних“ думок. Ось уже — чуємо — хотять
вони пропонувати, щоб знести формальні
вплати до Банку М. В. у Базилей, які зберіга-
ються досі ради престижу пляну Юнга.

Брінгінг, ще як канцлер сказав недавно спіл-
робітничкозі „Матен-а“, що невдача Льозанни
спричинить світову катастрофу. І справді, чи
світ витримає ще одну мораторію?

На всі сумніви швидко дасть відповідь сама
конференція. В. Н.—вич.

Найбільша сенсація Канади.

МІЛІОН ДОЛЯРІВ НА КОРУПЦІЮ ПОЛІТИЧНИХ ПАРТІЙ!

Лист з Канади.

Оттава, у травні 1932.

Канада має вже від року сенсацію цілком
своєрідного характеру. Це величезна корупцій-
на афера, довкола якої іде боротьба двох по-
літичних партій. Це докладніше: консерватив-
ний уряд п. Беннета, який вже другий рік си-
дить при кермі влади, звязано зводить полі-
тичні розрахунки зі своїми суперниками — лі-
бералами, а як притоку до цього ужив він го-
лосної справи Боарноа (Beauharnois), стараю-
чись зробити з неї канадську Панаму.

Боарноа — це великанське водно-електричне
підприємство, заініційоване кілька літ тому
геніальним канадським інженіром Робертом
Свізей, яке після викінчення має втворювати
електричну енергію 500.000 кіловатних сил з тим,
що максимальна його продукція буде мотти в
потребі бути доведена до 2.000.000 кіловатних
сил. Назву свою взяло це підприємство від ма-
лої місцевості в провінції Квебек, положеної
на захід від міста Монреалу над могутньою
річкою св. Лаврентія. Для сконцентрування від-
повідної кількості води треба було побудувати
там окремі канали з загатою, а що ріка св.
Лаврентія є сплавною з знову всі питання, зв'я-
зані з навігацією, підлягають федеральному
правительству в Оттаві, підприємці — крім про-
вінціальної концесії на будову електричної
станції, — мусіли ще добити федеральний дозвіл
на відведення води з головного річища ріки.

Такий дозвіл вони одержали від поперед-
нього (ліберального) уряду ще в 1929 році і ще
тоді почалися роботи над реалізацією цілого
проекту. Ті роботи мали потребувати до осені
1932 року й коштів приблизно 70 мільонів
доларів. А щоб забезпечити собі збук елек-
тричної енергії, інженір Свізей поїхав тогож
року до міста Торонто, столиці сусідньої
провінції Онтеріо, і там заключив з онтерійським
провінціальним урядом умову, силою якої
Онтеріо мало впродовж найближчих 40 років
доставати з Боарноа електр. енергію на 250.000
кіловатних сил.

Усе виглядало прегарно, місцевість Боарноа
в яскравім контрасті до загального застою пе-
ремінилась наче за доторком чарівної палочки
в оазу гарячої діяльності, де тисячі робіт-
ників днем і нічю поралися коло задангнення
найбільшої у світі піраміди модерного інду-
стріялізму. І все було би гаразд, якби не домі-
ніальні вибори, які осіню 1930 року поставили
при державній кермі консервативну партію Ка-
нади. Завва після походу консерватистів до

влади, зачали кружляти чутки, що справа Бо-
арноа мусить бути основно перевірена тому,
що, мовляв, при добуванні федерального до-
зволу на будову водного каналу відіграла роль
політична корупція.

Весною 1931 року ті поголоски прибрали
конкретну форму. На домагання Роберта Гар-
днера, крикливого вождя групи албертійських
Об'єднаних Фермерів (Юнайтед Фармерс оф
Альберта), що містять у своїх рядах найріжні-
родніші елементи від правих консерватистів
аж до прихильників Ш. Інтернаціоналу,
уряд п. Беннета почав парламентарне слідство,
яке ствердило, що консервативна партія про-
вінції Онтеріо одержала в 1929 році від Свізей
125.000 доларів на свої потреби, а ліберали з на-
годи домініальних виборів у 1930 році суму 700
тисяч доларів.

Грошеві „дарунки“ для політичних партій
є в Канаді здавна нормальним явищем і великі
промисловці та інші підприємства значаюно з
той спосіб забезпечують собі будучність, що
напередодні кожних виборів обом великим
партіям, себто лібералам і консерватистам,
жертвують на виборчу кампанію рівні суми гро-
ша. Тоді їм уже нічого боятися, котра партія
переможе другу при виборчій урні! Супроти
такої, часом і звичаєм усваяченої „традиції“,
відкриття парламентарної комісії, що ліберали
одержали від Свізей 700 тисяч дол. на вибори,
не було ніякою ревеншією про політичну ко-
рупцію, тим більше, що та сума була передана
партійній управі більше як у рік після отриман-
ня домініального дозволу на будову каналу
Боарноа. Замір скомпрометувати лише лібералів
показався теж обоснічним, бо слідство вия-
вило, що й онтерійські консерватисти не погор-
дили фінансовими „пособами“ з того самого
джерела. В додатку рознеслася поголоска, що
особистий приятель прем'єра Беннета, д-р Фер-
гусон, який у 1929 році в характері прем'єра
Онтеріо підписав був зі Свізеем 40-літній кон-
тракт на доставу електричної енергії з Боарноа,
теж одержав за ту „чемність“ скромний „дару-
нок“ у сумі 200.000 доларів!

Однак канадський прем'єр п. Беннет, не-
згражений першою невдачею, накреслив уже
другу дію тої політичної трагікомедії. Парла-
ментарне слідство ствердило між іншим, що деякі
ліберальні сенатори цікавилися ближче
справою Боарноа, а один з них, д-р Мекдугалл
був навіть членом дирекції того підприємства.
Нав'язуючи до того прем'єр Беннет наказав тої

зими нове сенатське слідство, свого колишнього суперника і б. прем'єра Канади, Артура Мієна, назначив предсідником сенату. Я доручив йому переведення тої справи. Нове слідство не дало кращих результатів, як перше, а приписаний до муру один із сенаторів, Гейдон, заявив відверто комісії, що Свізей говорив йому виразно про 200-тисячного хабаря для б. прем'єра провінції Онтеріо, д-ра Фергюсона. Кінець кінців один з обвинувачених сенаторів, згаданий д-р Мекдугалл, зрезигнував зі свого становища. А д-р Фергюсон, який у міжчасі став високим комісаром Канади в Лондоні, приїхав особисто до Оттави, щоб заперечити твердження сенатора Гейдона.

Саме, коли пишемо ці рядки, окрема королівська комісія, назначена онтерійським урядом, перевірює ще раз питання дарунку в сумі 125 тисяч доларів, врученого ще в 1929 році консервативній партії тої провінції, при чому щодня виходять на яв різні цікаві подробиці. Як кажуть, поклонання до життя федеральним урядом нової королівської комісії для засадничого провірення справи політичних фондів, є лише питанням часу.

Тимчасом само підприємство Боарноа опинилося в дуже скрутнім фінансовім положенні, бо первісні фонди, добути шляхом випуску облігів на суму 30 мільйонів доларів, вже вичерпані, а нових грошей ніхто не хоче давати з огляду на непевність ситуації. Найкращою ілюстрацією може послужити факт, що акції Боарноа, які до часу першого слідства були нотовані на біржах по 15 і більше доларів, упали опісля нижче долара за штуку. В додатку, коли будівельні роботи не будуть викінчені в короткім часі й Боарноа не буде всилі ще цієї осені постачати електричну енергію для провінції Онтеріо, вище згаданий 40-літній контракт, заключений з тією провінцією, стане беззастатним клантиком паперу.

Але що значать такі дрібниці, коли трапляється добра нагода розрахуватися основно з особистими й політичними противниками? Без-

японський порошок

КАТОЛЬ **ВЕИВАЕ**

КОМАШНЮ ТА ХРОБИ.

Предст. "КАТОЛЬ", Варшава, Вільча 58.

умовно, що з погляду етики прилюдного життя доброю річю було здемаскувати „традиційну“ корупцію політичних партій. Але фактом є теж, що на ділі найбільше владувана друга електрична компанія в Монреалі, яка від самого початку добачувала в Боарноа дуже грізного конкурента!

Тому не є виключене, що справа Боарноа, пущена в рух теперішнім консервативним урядом в Оттаві, в дальшому наслідку звернеться проти того самого уряду та спричинить його упадок при найближчих виборах.

Іван Королевич.

З польської преси.

„З міркувань над українською проблемою в Польщі“.

I.

Женевські науки. — Нисентинні теорії Дмовського. — „Львівність і права“. — Адміністрація і бюрократія.

У варшавському двотижневнику „Пшемол“, єдиному — може ще поруч із вільською пресою — санацийному часописі, який дозволяє собі тут і там на слово критики істнуєчих у післятравневій Польщі відносин, появилася кілька статей на українські теми, яких автор скритий під псевдонімом „Константи Баторанський“. Ці статті треба безумовно зарахувати до тої категорії, яка визначається двома цінностями: 1) поважним підходом до української проблеми і 2) справжнім об'єктивним студіюванням українських справ, не засліпленим польським націоналістичним шовінізмом. Тут і там відчуваємо, що автор ще не має ясно сформульованого погляду на таку чи іншу ділянку національної політики. Тут і там бачимо непорозуміння, що випливає з незнання подробиць українського життя. А проте безперечно статті п. Баторанського виростають понад пересічний рівень польських статей на українські теми, рівень, відомий або з трафаретних, здебільша анахронічних банальних фраз (ендешкі публіцисти і т. зв. українофіли від свята) або теоретизуванням на Марсї. Річ ясна, що К. Баторанський — так само як пп. Тугут, Борковський, Бохенський чи Пйотровський — це польський патріот і на українську проблему глядить крізь призму польського державного інтересу, — цей момент завжди треба мати на увазі при читанні таких статей.

Так ось у трьох числах „Пшемолу“ за березень і квітень п. р. маємо статті К. Баторанського під спільним наголовком „З міркувань над українською проблемою у Польщі“. Навязує автор ще до „санацийного“ українсько-польського процесу перед Лігою Націй та звертає відразу увагу, що „казати про побіду Польщі, як про тріумф над групою її власних громадян, взагалі не личить, тим більше, що і під цим оглядом в такі точки резолюції Ради Ліги Націй, які спонукують — щонайменше — призадуматися“. Автор п'ятує поверховне становище польської щоденної преси, яка нпр. затаювала справжнє зацікавлення закордонну українською проблемою на тілі тих скарг.

Не кажучи про німців, які — згідно з заложеннями своєї політики супроти Польщі на українську проблему — особливо на терені Червоної Землі — глядять виключно під кутом диверсії, інтриги і протипольської ало-сти, цілий ряд інших держав (між ними Англія) недвозначно висловив свою симпатію для українців. Не можна при цьому сумніватися, що в тих симпатіях зовсім маленьку роль відіграли випадки з вересня 1930 року; радше навпаки — треба догадуватися, що саме появлення їх з тими випадками мусило гальмувати рішучість виступу тих держав, з виїмком Німеччини, яка в ділянці меншинних

справ мав свої спеціальні вирази ціла не увазі. Тому справа українських скарг у Лігу Націй була для тих держав лише претекстом для зазначення свого позитивного ставлення до українського питання як міжнародної проблеми, чи теж посередньо негативного відношення до совітської імперії. (Жаль, що автор у своїй сміливості не пішов ще на один крок далі і не додав, що це була теж нагода для вияву негативного відношення до системи польської національної політики. — Пр. Ред.).

Цьому фактові автор придає тим більше значіння, що бачить величезний зріст ваги української проблеми в Рад. Союзі. При цій нагоді різко виступав проти „смадених дубів“ Романа Дмовського, які він винищує „на підставі відо-

Наймоделіші, преніжні та довготривалі пахощі квітчастих вод

„WU-EL-KA“

Belarom,

Boule de Neige,

Tréfle Royal.

мостей, свого побуту в Росії... ще перед війною та кепкує собі з поради Дмовського, щоб Польща відікала перед українською небезпечкою під опікунчі крила Росії. Все воно, мовляв, на виїт факту, „що українська проблема в Польщі вижеться з загально українською проблемою, проблемою першорядного політичного значіння“.

Якщо доламо до цього низку даних, що торкаються числа українців у Польщі (окозо 5 мільйонів) (трошки замало! — Прим. Ред.), ступня національної свідомості (пересічно високої), розвитку українських позицій та суспільних, культурних і господарських організацій (кооперация, позашкільна освіта, література, шкільництво) — то лише для повнеї політичного ігноранта або збожеволілого шовініста може бути річчю неясною, що на нашому південному сході, особливо на терені Червоної Землі, польська політика мусить розв'язати проблему, яка через сплет найрізніших чинників може вирішити — побідою, а нпр. справа приналежності Помор'я до Польщі — не лише про становище Польщі серед інших держав, але й про її бути — не бути.

Відкидаючи згорі всякі теорії про винародження українців (автор впевняє, що в цьому пункті вся польська опінія є одностайна — а чим ми не погоджуємося, знаючи чимало таких польських діячів і теоретиків-утопістів), автор висуває два заложення для своїх міркувань: 1) ненарушність польського державно-територіального стану посідання і 2) признание аспірації

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 5. ЧЕРВНЯ 1932.

АНДРІЯ ЧАЙКОВСЬКИЙ.

ПО ШЛЯХОТСЬКОМУ.

(Оповідання.)

Пішла Рухля насамперед до Петрового Яся: — Добрий день, пане Яне... — А чого вам так рано від мене треба? — Я прийшла вам сказати, щоб післали парубка направити ваш стіжок на Охабі, бо вам сіно геть заморкне...

— Чому має заморкнуті? Це сіно має стояти там аж до зими, а тоді я його заберу... — Я вині там була, шукаючи за моїми пропавшими гусьми і там повно сіна при коніці а наведоху діра...

Шляхтича аж підкинуло, коли таке почує. Закликав парубка і поїхав на Охаб. За ними потянула Рухля.

Там застали так, як говорила Рухля і парубок поватавав із стіжка всі три гуси...

— А то шельма — каже Петрів Ясьо — таку мені шкоду зробив, але я того не поділю... То нічліжани зробили... Ну, ну поминають вони мене!

Петрів Ясьо узявся зараз з парубком направити стіжок, а опісля пішов до префекта з жалобою. Префект прикликав асесорів. Тепер усім стало ясно, де дівалися через усю осінь кури та качки та гуси... Стільки ті шельми домашньої птиці погубили...

Коли порозходилися, префект розпочав слідство. У першу чергу прикликав свого найчтніша Миколу і замкнувся в ним в хаті...

— Ти тої ночі хани з кіними за ріку?

— Я.

— Хто з вас драбугів їздив тієї ночі красти гусей у Шльомчичи?

Микола мовчить, похнюпивши очі в землю. Префект бере здорову палицю в руку і суне Миколі під ніс:

— Понохай, чим вона пахне, і кажи правду! Микола бачить, що префект не жартує.

— Я скажу правду...

І виговорив усе, що знав. Зібралася шайка нічліжан... Він назвав всіх по імені. Сама шляхта, не було між ними ніодного парубка з рустикальній громаді... Крали в селі, але лиш в шляхотським Закутті — кури та качки та гуси, воили за ріку, варили, пекли та їли. Горні та миски ховали у видовбану під берегом печеру... Він сам був лише за кухаря і що йому приносили, те й вари, але не ходив за курми ніколи...

Префект пішов з поліцаєм за ріку і так усе знайшов, як виговорив Микола.

Тепер була вже притока братись за діло.

Поліцай покликав усіх винуватців до префекта:

— Потане з вами хлопці — каже префект.

— На вас виявилася таке, що зовсім не личить шляхотським синам. Ви не то, що злодії і курохвати, але й рабівники по ночі чужі хати розбиваєте... Ми вже все знаємо і зараз піде письмо до Луки по шандарів, а вам голубита дорога до Самбора під млин, бо то вже кримінальська справа та піде під царський підліграф.

Хлопці страшно налякалися. Їм й на думку не приходило, щоб за якусь там курку, чи жидівську гуску аж у криміналі треба сидіти.

Префект помітив запов, яке враження зробила його промова.

— А може хочете, щоб справу полагали громадським, шляхотським судом, щоб шляхотському іменню не було встиду на цілу Самбірщину. Але я сам того зробити не можу. Каба згодою ваших татів та опікунів... Махай один з другим до дому і приклич сюди тата...

Хлопці розбіглися. Вони знали, який виїм той шляхотський суд. Було трохи боляче, але воно не те, що сидіти під млином у криміналі.

А батьки не знали, чого їх префект кличе і чимало дивувалися, побачивши себе в такій громаді.

Префект розповів у чому діло, таї що мусить післати по шандарів, бо уряд такого покривати не сміє... Ну, не сміє, таї годі. Опісля він як префект мав би діло в беширку, що й в частій воді не вмився би.

Батьки оторопіли, кожний поглянув вогтем на свого сина і погрозили йому кулаком. То такий сором, що дід та прадід в могилі горі сини обернуться...

— Пане префекце, — каже один — пощо з того такий великий галас піднімати, шандарів кликати, та всім шляхті асти робити? Кради так буде, що ми, батьки, шкоду поповинимо, а старшина громадська найприсудить тих ледарів добре винажити — буде вони ситий і коза ціла.

— Так буде найліпше, кажуть всі гуртом.

— Не можу, пане браце — опісля хтось може пожалуватися на мене, що я не до свого змішався і буде мені з того біда. Але батьки таки не вступали і нарешті префект згодився розсудити справу громадським, шляхотським судом за згодою батьків налітніх винуватців.

(Продовжувати буде)

українського народу до державної самостійності, які можуть бути здійснені виключно в опортуні на Польщу та в боротьбі з Росією".

Все це — наче вступні уваги. Приступаючи до конкретних питань внутрішньої національної політики, автор передовсім є проти якнайменш формальних пактів і угод — так із засадничих як і практичних мотивів. Відкидає той стоїцистський тезу „спершу упокоєння, а потім реформи“, тезу, яка в перекладі на сучасну політичну мову звучить: на злочинність — праця".

Державна влада мусить карати злочинних громадян, мусить бути бодрі звернена проти злочинних громадян-одинців, має мусить поводитись раціонально супроти своїх громадян-груп, незалежно від того, чи їх окремі члени є злочинні чи ні. Во не треба забувати, що нерациональна політика, особливо в ділянках суспільно-національних, викликає незлочинність, і навпаки — злочинність підсилює нерациональність політики.

Як бачимо — у повному вступі маємо замаскований, але цілком виразний осуд „пацифікації“ а також політику по суті думку, що відома теза Борковського „злочинним не може бути той, хто є недоволений“.

Національна політика — на думку автора — об'єднує майже всі ділянки суспільно-політичного життя, отже справи адміністративні, господарські і культурні.

Щодо справ адміністративних, то автор, відкидаючи засаду єдиності, що польська держава є єдиною власністю польського народу, та прихилившись до ідеї то сепаратної думки, що Польща має бути понаціоналізованою організацією, об'єднує польський адміністративний і бюрократичний апарат, що він завжди ще кермується у своїй політиці і урядованні національно-польськими чутливими імпульсами. „Адміністрація, борючись безпеки всіх громадян, ніколи не повинна генералізувати своїх виступів і надавати їм характеру репресій проти українського населення, як такого“ — ось новий натяк на „пацифікацію“! Тимчасом, мовляв, польська державна адміністрація не розуміє своєї ролі що-найвище посередника в національних справах а не стороннього союзника одної сторони, а польське громадянство глядить на весь державний апарат, як на знаряддя у між-національній боротьбі.

Ось зміст першої обширної статті п. Бзюранського на повноту тему.

Порошок від болю голви для дорослих
"KOWALSKINA"
Усуває найсильніші
БОЛІ ГОЛОВИ
FABRYKA CHEMISZNO-FARMACEUTYCZNA
„AP. KOWALSKI“ WARSZAWA

Замирення в Шангаю.

ГОКЮ, 3. VI. ПАТ. Голова ради міністрів і міністр закордонних справ адмірал Сайто вголосив підчас відкриття сесії японського парламенту експозе в справі закордонної політики Японії. Міністр ствердив, що від часу підписання порозуміння між Китаєм і Японією в справі припинення воєнної акції поворот нормальних відносин у Шангаю посунувся значно вперед.

Жаглий суд у Кремлянці.

Відавша сесія рівненського окружного суду в Кремлянці дала три нових присудів смерті через звинувачення: на П. Ковальська, Ант. Руденка й Тад. Криворука за вбивство Філа. Машюка, мешканця с. Підгаєць. Президент кару смерті замінив на довічне ув'язнення.

Часту обструкцію, катарти грубої кишки, настій з каштанів, адутти, бої і бокси, минають, якщо вживати рано і ввечір по склянці природної гіркої води „Franciszka Józefa“. — Домагайтеся в аптеках.

Заворушення в Німеччині.

В Берліні прийшло 2 н. м. до кривавих боїв між комуністами і гітлерівцями, з яких п'ять потерпіли тяжкі рани. В Емдені кількох комуністів напало на поліцію, засипуючи її камінням. Поліція дала салюту, наслідком чого один робітник улов трупом.

По головних вулицях Бреславу перетягали 3 н. м. гітлерівські бойові, нападаючи на прохожих підбихаючи до них. У кількох місцях прийшло до кривавих сутичок з поліцією. Гітлерівці напали на вулиці, на студентку життєвської народності й побили її беззастови. З околиць Бреславу приходять нові штурмові відділи в однострої.

Хто на правду дбає про свої зуби —

той вживає постійно Кальодонту і позбувається в цей спосіб назубного каменя.

У Польщі лише Кальодонт має домішку проти назубного каменя Сульфорициполеат д-ра Брайніха.

KALODONT

усуває назубний камінь.

В справі державних рент інвалідів української армії.

Як уже в пресі писалося, польський сейм прийняв дня 17. березня ц. р. новий інвалідський закон, що привнав ренту тяжко пошкодованим інвалідам Української Армії з тим, що в цій справі має повнитися виконавчий розпорядок про спосіб зареєстрування й орентування інвалідів.

Покищо цей розпорядок ще не вийшов і тому не можна передбачити, хто буде переводити реєстрацію, хоч закон зазначає, що ренту буде виплачувати державний скарб від місяця жовтня ц. р. Тому звертаємо увагу всіх інтересованих, щоби покищо не витрачували грошей на жодні „Інвалідські Зайонак-и“ або адвокати, бо ще не відомо, хто буде реєстрацією займатися.

Пригадуємо, що по думці згаданого закону рента буде належатися інвалідам УГА, яких утрата праездатності виносить найменше 48 прц., не мають інших засобів до життя, викажуться злочинністю для держави й були ранені в часі від 1. XI. 1918 до 1. XI. 1919 р. Про забезпечення наших вліт і сиріт закон не згадує.

Коли вже з'явиться виконавчий розпорядок про реєстрацію інвалідів УГА, повідомимо про це газет українських інвалідів у пресі, а крім того листовно повідомимо інвалідів, у нас зареєстрованих, де, як і коли мають зголошуватися.

УКТОДІ Львів, Руська ЗМЛ

Збирають гроші на війну з більшовиками.

В Америці появилася відозва царського генерала Дітрікса із закликом до росіян в Америці, щоби збирали пожертви для „білої армії“, яка готується в Манджурії до війни проти більшовицької влади.

Жертви слід висилати до генерала Дітрікса в Шангаю, в Китаю, де чужодержавні оселі, між ними французька і японська, дають захист „білим“ росіянам.

У відозві виразно говориться, що гроші при-

значені на кулемети, кріси і кулі проти більшовицької влади.

Радянський неурядовий представник Борно Сивірьський у Вашингтоні ходив з того приводу скаржитись до заступника державного секретаря Келлі. Однак Келлі не міг йому нічого обіцяти, бо Америка не признала Радянщини і не може інтересуватися тим, чи хто хоче її повалити або ні.

Збройні приготування німецьких соціалістів.

БЕРЛІН, 3. VI. ПАТ. „Райніш Вестф. Цтг.“ повідомляє, що на день 3 липня соціалістична партія планувала мобілізацію штурмових відділів на терені рурського басейну. Поліція сконфіскувала документи, які доказують, що групи і штафети т. зв. союзу античної боротьби проти фа-

шистів дістали наказ виступити цього дня в повній зброї, особливо в місцевостях басейну. На день 4 липня були приготовані тайні наради поодиноких груп, щоби вложати програму майбутньої акції.

Присилайте жертви на будову надгробника Іванові Франкові, який уже будується. — Гроші слати до „Центробанку“ наkonto ч. 9003.

Ревізії й арештування в Тернополі.

Органи політичної поліції в Тернополі провели в останніх днях основні ревізії в забудованих фабриках паперців і туток „Будучність“ в Тернополі та в злочалі спортивного товариства „Поділля“ в забудованих тернопільської філії „Прогресу“. Нічого підозрюваного не закресіювано. У фабриці відомих паперців „Калина“ зроблено крім цього у всіх зпоміж присутніх особисту ревізію. Ревізовано не тільки робітників і технічний персонал, але і членів дирекції проф. Іларія Бриковича і дир. Леня і при цій ревізії нічого не закресіювано.

Рівночасно того самого дня (31. травня ц. р.) придержано на станції в Тернополі при виступанні в вечірнього коничинського потягу канд. адвокатури Василя Бачинського і забрано у нього всі папери і записки. Поліція веліла йому явитися у слідчому уряді в Тернополі в севелу 1.

червня ц. р. в год. 11. рано. Коли в означеній годині явився там Вас. Бачинський, його негайно переслухано і приварештовано під замітом злочину державної зради з § 88. кар. закону.

Того самого дня (1. червня ц. р.) ввечером приварештовано з доручення політичної поліції слідчого уряду п. Валику Баранову, жінку пошла д-ра От. Барана. Закидують її зв'язки з Міжнародною Жінкою Лівою Мира і Свободи. Пізніше Баранова день перед тим вернула зі Львова і на доручення політичної поліції в Тернополі безпосередньо після її арештування передано до домашньої ревізії у її рідні у Львові, де вона мешкала в часі свого побуту у Львові. І тут нічого не закресіювано.

Арештовані знаходяться погвинно (2 червня ц. р.) на поліції.

— Влом до церкви. У Шидлівцях 30 травня вночі був влом до церкви. Нез'ясовано, чи вночі, чи вдень. Під час входу в церкву вкрадено 50 золотих.

[illegible]

Людвик Макольдра

Львів, св. Павла 10. — Тел. 63-95.
(Проти нової брами Личаківського цвинтаря).
Приймає замовлення також на провінцію.

Рік оснування 1901

РОБІТНЯ РІЗЬБАРСЬКО-КАМЕНЯРСЬКА,
СКЛАД НАГРОБНИКІВ,

фігур з тесового каменя, мармуру, граніту і смі-
ніту. — Виконує гробниці, каплиці, вівтарі, бу-
вельні роботи як цоколи, сходи, тощо по цінах
можливо найнижчих і на догідні ратальні сплати

Програма радіо.

Неділя 5. червня 1932.

Львів (259,3) 19.45 „Ді Шаль-
гаффе Вітне“ оп. Фераріа, Брати-
слава (278,8) 11.00, 16.00, 18.00 Кон-
церт, 20.00 „Жирофле-Жирофла“ оп.
Лекока, Міяно (331,4) 9.55 Бого-
служення, 21.00 „Тангайер“ оп.
Вагнера, Гельсінгфорс (368,1) 18.30
„Фіалка з Монмартру“ оп. Кальма-
на, Букарешт (394,2) 20.00 „Викра-
дення зі сараю“ оп. Моцарта, Бер-
лін (419) 20.00 „Дер каяліне Гер-
пог“ оп. Лекока, Білгород (430,4)
17.00 Пісні, рецитатії, 21.00 оп. ду-
сти, Рим (441,2) 10.15 Рел. музика,
20.45 „Фіор ді Неае“ оп. Бьянка,
Відень (517,2) 19.40 „Мамасель Ан-
го“ оп. Лекока, 22.00 Пісні, сп. Ма-
ріо Саленський, Рига (525,4) 17.30,
20.20 Пісні в арії, 19.05 Увертюри
до опереток, Мінхен (532,9) 10.00
Богослуження, 15.15 Альпейські пі-
сеньки, 20.00 „Дер Лібе Августін“
оп. Філя, Будапешт (550,5) 11.00
Рел. музика, богослуження, 15.45,
17.15, 18.30 Концерт, 21.50 Циг. му-
зика, Харків (937,5) 15.00, 16.00 Кон-
церт, 18.00 Український концерт,
20.00 Рецитатії, музика, Осло
(1083) 20.00 „Сестра Ангеліка“ оп.
Пуччіні, Москва (1481) 17.25 „Канка
про царя Салтана“ оп. Римського-
Корсакова (досв. 720 м.), Давентрі
(1554,4) 16.15 „Гамлет“ Шекспіра,
радіофонізація, 21.05 Концерт, Ке-
нігсхустергавзен (1634,9) 8.55, 11.30
Трансм., 20.00 „Сицилійська вечір-
ня“ оп. Верді.

Понеділок, 6. червня 1932.

Братислава (278,8) 14.30 Концерт,
22.30 Легка музика, Бреславль (325)
20.00 „Лас Люзаммертляйн“ лір.
авд. Давтендея, Міяно (331,4)
11.15, 13.01, 16.45, 20.15 Муз. всячина,
21.00 Концерт, Штрасбург
(345,2) 20.30 Театр. авд., Гельсінг-
форс (368,1) 18.50 Війми з „Мад.
Батерфляй“, 19.30 Співа, Сара Ріпа-
ї, Гамбург (372,2) 19.20 „Легка ка-
валерія“ оп. Суппе, Відень (517,2)
19.35 Концерт, Рига (525,4) 19.05 Пі-
сні в танці, 20.20 Співа, скрипка,
Харків (937,5) 15.00 Концерт для ді-
тей, 18.00 Концерт для селян, 20.00
Нар. танці в пісні, 24.00 Оп. Арії,
Калюндборг (1153,8) 22.00 Данська
ром. музика, Москва (1481) 17.30
„Ріголето“ оп. Верді (досв. 720 м.),
Кенігсхустергавзен (1634,9) 14.00,
20.00, 21.10 Трансм., 16.30 Концерт.

Львівське радіо.

Неділя, 5. червня 1932.

12.10 Метеор. комунікат, 12.15
Концерт у честь Монюшка, 14.15
Пісні Монюшка, 14.30 Ринки сирів-
ня та збуту польського промислу
деревиної плит, 14.45 Грамофон,
14.50 Пісні Монюшка, 15.05 „Бері-
мо науку з цюгорічних прикрих
госп. досвідів“, 15.25 Пісні Монюш-
ка, 15.40 Для дітей „Що чути в
світі“, 15.53 „Сон, чи дійсність?“,
16.06 Авд. кооператорів, 16.45 Гарі-
бальді, 17.00 Популярний концерт,
18.00 „Балачка з молодими“, 18.15
Сілава рерум, 18.20 Твори Монюш-
ка (хор), 19.00 Командантова мати,
19.15 Всячина, грамофон, 19.35 Техн.
скринька, 19.50 „Галка“ оп. Мо-
нюшка (трансм. із Варшави), 23.10
Веселі пісні.

Понеділок, 6. червня 1932.

12.20, 12.45, 15.10, 15.40, 17.20,
22.25 Грамофон, 12.40, 22.20 Мете-
ор. комунікат, 15.00 Господарський
комунікат, 16.35 Сілава рерум, 16.40
Балачка у фр. мові, 17.00 Концерт
10-літн. 36. Шимонівна, 18.00 „Га-
рбальді в Польщі“, 18.20 Легкий
концерт на арфовій цитрі, 18.40
Легка музика, 19.15 Всячина, грамо-
фон, 19.45 „Французський Реймонт Жан
Джонно“, 20.00 Попул. концерт, 22.00
Симфонія чиншового дому, 22.30 Твори
ля два фортепіано, 23.00 Спорт.

ОПОВІСТКИ

За оголошенням редакції не відповідає.

Гімназія „Р. Шк.“ в Золочеві: Вступні
іспити до приватної з правом прилюдної
коєдукаційної гімназії У. П. Т. „Рід-
ної Школи“ в Золочеві відбудуться: 1)
до I класу дня 27. червня 1932 р.; 2)
до II—VIII класів дня 28. червня о год. 8. ра-
но. Згодошення до вступного іспиту до
гімназії приймає Управа гімназії до 15. чер-
вня 1932. Пізніші згодошення будуть роз-
глядені наступні будуть віднімі. —
Внеси до всіх класів відбудуться в дніх
від 27. червня до 5. липня 1932 р.

Бурса ім. Гр. Кузьми в Золочеві, від-
новлена в 1931 р. приймає в шкільному
році 1932-33 около 40 питомців. При ці-
ні значно нижчій як на приватних ста-
нціях, для питомців буде забезпечений ви-
старчаючий здоровий харч, гігієнічне ме-
шкання, педагогічний нагляд і поміч у
науці для I, II і III класів. Подання в
справі прийняття до бурси треба вносити
до дня 5. липня 1932 р.

Гр. кат. Мала Семинарія, Львів, Сик-
стуська ч. 39 а. Внеси до I, II, VII, VIII
класів гімназії курсів класичного типу зачи-
наються вже з дня 1. червня ц. р. Сви-
дощтво скінченої IV класу вселюдної
школи уповажнює до прийняття без іспи-
ту до I класу; ученики-приватисти зда-
ють іспит 27. червня. Треба співізнати,
бо число учнів обмежене. Оплата невіс-
сока. Подання в справі прийняття до Ін-
ституту Малої Семинарії треба вносити
до Ренторату найдавніше до 15. липня.
До подання треба зазначити: 1) свідоц-
тво хрещення; 2) останнє свідоцтво
шкільне; 3) запечатану посвідку місцево-
го душпастиря або катедрита про пове-
дінку ученика та його нахил до духо-
вного стану; 4) лікарську посвідку про
стан здоров'я; 5) заяву батька чи опіку-
на, що буде точно платити кожного міся-
ця належну оплату. У поданнях слід
зазначити, чи петент хоче бути приня-
тий до Школи і до Інституту Малої Се-
минарії, чи тільки до Школи або тільки
до Інституту. — Ренторат. 1932 3 3

Дирекція прив. учит. жіночої семінарії
С.С. Василянок у Львові (вул. Потоцько-
го 95) подає отрим до відома, що по-
чавши від 1. вересня ц. р. буде вести осві-
тальні роди шкіл: а) VI-класову вселюдну
школу для дівчат, до якої буде прийма-
ти також хлопців до класів 1, 2, 3 і 4; ви-
сис до вселюдної школи приймається від
6. червня ц. р. б) II, III, IV і V курс у-
чит. семінарії (I курсу вже не буде). В
справі есент. прийняття кандидаток на II,
III і IV курс семінарії зволить інтересу-
вані порозумітися особисто, або засто-
но з Управою. Обі школи мають права
державних шкіл. При семінарії находит-
ся інтернат, ведений кваліфікованими се-
лами. — Управа. 1932 3-3

Дирекція жіночої гімназії Українсь-
кого Інституту для дівчат в Перемислі
подає до відома, що в шк. році 1932/33
затвердить I класу гімназії, якщо згодо-
шиться відповідна кількість дітей. Вступ-
ні іспити відбудуться: до I класу 27.
червня, а до класів II—VII 28 і 29. червня
ц. р. Подання (з зазначеннями), щодо до-
пуску кандидаток до іспиту святи на-
писати до 15. червня ц. р. до Дирекції
гімназії, вул. Татарська 6. 1932 3-3

МИКОЛА МАТІВ-МЕЛЬНИК
КРІЗЬ ДИМ І ЗГАР
Шка 50 сот. з поштовою перес. 70 сот.